

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 371.12.37.036
ЗОВНІШНЬОЕСТЕТИЧНА ВИРАЗНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ТЕХНІКИ ІДЕАЛЬНОГО ВИКЛАДАЧА

Шанаєва-Цимбал Л.О., кандидат наук з державного управління, доцент
(shanaeva@nubip.edu.ua)

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м.Київ*

На сучасному етапі розвитку психолого-педагогічної науки одним із провідних чинників є комплекс професійних властивостей, що відображений в елементах зовнішньої техніки викладача при формуванні естетичних смаків студентів вищого навчального закладу.

Аналіз літератури, присвяченої проблемам зовнішньоестетичної виразності як компонента зовнішньої техніки, засвідчує, що дана проблема розроблялася як вітчизняними, так і зарубіжними вченими. Великий внесок зробили С.Болсун, І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос, Є.Є. Самойлова, О.А.Петрова, В.О. Сухомлинський, А. Мейерабіан, Р. Екслайн, М.Аргайл, Томан Іржі та Алан Піз.

У сучасній психолого-педагогічній літературі поняття ідеалу розглядається як найвища довершеність, як взірць, норма, що визначає певний спосіб і характер діянь людини. Чи стосується дане визначення особистості та професійно-педагогічної спрямованості викладача? Безумовно, адже саме викладач часто є взірцем для наслідування. Більше того, оскільки характерною особливістю студентів є чутливість до зовнішніх впливів, то особистість викладача стає своєрідним еталоном. Можливо, саме тому свідомо чи навіть підсвідомо вчитель намагається наблизитися до ідеалу. Дбаючи про це, він створює власний позитивний імідж.

Сучасні дослідження професіограми викладача вказують на те, що в діяльності педагога-практика мова не відіграє домінуючої ролі, а є більш ефективні, модернізовані способи передачі інформації.

Підтвердження цьому знаходимо у працях Альберта Мейерабіана, який встановив, що передача інформації за допомогою лише вербальних засобів відбувається на 7% за допомогою звукових засобів (тон голосу, інтонація звуку) на 38% і за рахунок невербальних засобів на 55%.

У ході своїх досліджень Е.А.Петрова виділила три групи засобів зовнішньоестетичної виразності викладача.

До першої групи засобів відносять фізіологічні властивості людини, ті, які передаються через гени від батьків до дітей. Оскільки ці властивості природні, то змінити ми їх не можемо.

До наступної групи відносять функціональні засоби – жести, міміка, пантоміміка, поза, візуальний контакт.

Не менш важливим компонентом зовнішньої техніки викладача є контакт очей (візуальний контакт). Контакт очей – погляд співрозмовників фіксований дин одному, що означає зацікавленість партнером і зосередженість на тому, про що він говорить. Систематичне дослідження проблеми контакту очей розпочали Р.Екслайн і М.Аргайл. У своїх дослідженнях вони дійшли до висновку, що погляд виконує сигнальну функцію в обмін репліками і бере участь у вираженні інтимності та регульовані дистанції.

У роботі викладача з групою встановлення зорового контакту має важливе значення. Не слід звертатися до стін, стелі, вікон. Потрібно прагнути тримати в полі зору усіх студентів групи. Візуальний контакт є тією зовнішньою технікою викладача, яку потрібно завжди свідомо розвивати, незважаючи на вік та стаж роботи викладача.

До третьої групи засобів зовнішньоестетичної виразності викладача відносять соціальні засоби – одяг, взуття, зачіска, аксесуари та макіяж.

Велика кількість сучасних дослідників ролі викладача н навчально-виховному процесі вищого навчального закладу звертала увагу на проблеми зовнішнього вигляду педагогів та студентів. Особливо це стосується жінок-викладачів. Викладачка в строгому англійському костюмі вже не може протистояти натиску моди, бо за партою – дівчата в наймоднішому одязі, який повністю знищує будь-які штампи.

Мистецтво носити одяг – мистецтво не лише чисто технологічне, але й соціальне, психологічне, естетичне. Одяг на тілі є не просто тим чи іншим видом тканини, одягненої на тіло людини, а віддзеркаленням тієї суті людського буття, що виражає необхідність бути одягненим саме так, а не інакше.

Прикраси не відіграють домінуючу роль у зовнішності педагога, а є лише акуратними художніми мазками, які підсилюють окремі сторони зовнішності і не заважають працювати та спілкуватися зі студентами.

Не можна вимагати від студентів акуратності та охайності, якщо викладач з'являється на заняття в не відпрасованому одязі та з розтріпанним волоссям.

Отже, зовнішній вигляд викладача має бути естетично виразним. Неприпустиме недбале ставлення до своєї зовнішності, але й не варто приділяти їй надмірної уваги. На педагогічній задачі зовнішнього вигляду педагога як засобі впливу на студентів, як вираження внутрішньої сили викладача, який спокійно та впевнено спілкується зі студентами, неодноразово акцентувалася увага провідних учених, педагогів практиків, дослідників сутності та змісту педагогічної майстерності. Естетична виразність викладача проявляється в тому, наскільки привітний у нього вираз обличчя, в зібраності, стриманості в руках, у поставі та ході. Навіть у тому, як викладач увійде до аудиторії, в усіх цих «дрібничках» - сила його впливу на студентську аудиторію. У рухах, жестах, погляді педагога студенти повинні відчувати його стриману силу, велику впевненість у собі. Саме такий: спокійний, привітний, впевнений, ошатний та охайний викладач найбільш виразний як особистість, саме такий він найбільш сильний як педагог.

Перелік посилань:

1. Болсун С. Модель ідеального вчителя // Рідна школа. 2009. - №2
2. Сухомлинський В.О. Сто порад вчителю // Вибр. Твори: В 5т./ В.Сухомлинський. – К.,1976. – Т.2.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін., За ред. І.А. Зязюн. – К.: Вища школа, 1997. – 349 с. іл.
4. Самойлова Є.Є. Артистизм і стильність учителя // Науково-методичний журнал «Вивчаємо українську мову та літературу». - №33 (253). – Листопад 2010. –С.2-5.